

18.04.2017

Sj/2

§ 427

Iltakouluasia: Maahanmuutto ja työllisyys – tilannekatsaus Helsingin tilanteeseen sekä Helsingin osaamiskeskus kotouttamisen uudistajana

HEL 2017-000338 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi tilannekatsauksen.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat Liisa Pohjolainen, Ilkka Haahtela ja Arja Koli. Asian aikana paikalla olivat asiantuntijoina myös Björn Månsson ja Terhi Peltokorpi. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Matleena Sierla, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36495
matleena.sierla(a)hel.fi
Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Katsaus työllisyyteen
- 2 Kotoutumisen erillismäärärahan hankkeet -väliraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Työllisyystilanne

Helsingin työpaikkamäärä kasvoi vuonna 2016 yhteensä 2,4 prosentilla 421 500:een. Myös Helsingissä asuvien työllisten määrä kasvoi viime vuonna 2,6 prosenttia. Työttömien määrän kasvu pysähtyi Helsingissä vuoden 2016 joulukuussa viisi vuotta jatkuneen negatiivisen kehityksen jälkeen. Vuoden 2016 lopussa Helsingissä oli 41 300 työtöntä työnhaki-

jaa. Myönteinen vire työmarkkinoilla näyttää jatkuvan – vuoden 2017 helmikuussa työttömien määrä oli Helsingissä viisi prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin.

Nuorten työttömien määrä kääntyi Helsingissä laskuun vuoden 2015 syksyllä, ja suuntaus on toistaiseksi jatkunut myös vuonna 2017. Vuoden 2016 lopussa nuorten työttömien määrä oli edelleen viisi prosenttia pienempi kuin vuoden 2015 lopussa. Vuoden 2017 helmikuussa alle 25-vuotiaita nuoria oli työttöminä työnhakijoina 3 159. Vuoden 2017 helmikuussa 25–29-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli Helsingissä 4 535.

Vuoden 2016 lopussa Helsingissä oli 8 370 alle 30-vuotiasta työtöntä. Heistä 1 600:lla työttömyys oli kestänyt yhtä jatkoisesti vähintään vuoden. Vuosina 2014–2016 nuorten pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut rajusti, ja vuoden 2016 lopussa alle 30-vuotiaita pitkäaikaistyöttömiä oli kolmannes enemmän kuin vuotta aiemmin.

Vuoden 2016 lopussa Helsingin reilusta 41 000 työttömästä 26 prosenttia eli 10 800 henkilöä puhui äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Vieraskielisten työttömien määrä on kasvanut voimakkaasti, vuoden 2009 lopusta yli 80 prosentilla. 39 prosenttia vieraskielisistä työttömistä kuului pitkäaikaistyttömiin.

22 prosenttia Helsingin alle 30-vuotiaista työttömistä on muun- kuin suomen- tai ruotsinkielisiä. Vieraskielisiä alle 30-vuotiaista oli vuoden 2016 lopussa työttömänä 1 800 henkilöä. Määrä aleni vuosista 2015 ja 2014, mutta on kasvanut verrattuna vuosikymmenen vaihteeseen. Helsingissä vuonna 2014 kokonaan koulutuksen ja työn ulkopuolisia perusasteen tutkinnon suorittaneita 16–29-vuotiaita nuoria on 8932 ja näistä vieraskielisten nuorten osuus on 53 prosenttia eli 4707 nuorta. Luvussa on mukana myös Suomesta poismuuttaneita ja ulkomailla tutkinnon suorittaneita, joten määrä on todellisuudessa maltillisempi.

Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi Helsingissä rajusti vuodesta 2013 aina vuoden 2016 loppuun saakka. Joulukuussa 2016 pitkäaikaistyöttömien määrä oli Helsingissä edelleen yhdeksän prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli 43 prosenttia eli 17 800 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömistä 80 prosenttia on yli 50-vuotiaita.

Vuoden 2016 aikana toteutetut kaupungin työllisyyspalvelut ja maahanmuuton ja työllisyyden toimintaympäristön tulevat muutokset

Työllisyydenhoidon määrärahat vuonna 2016 olivat kaupunginkanslialla 33,6 miljoonaa euroa, sosiaali- ja terveystieteiden osastolla 6 miljoonaa euroa ja opetusvirastolla 300 000 euroa. Lisäksi vuonna 2016 työmarkkinatuen

kuntaosuutta maksettiin 60,6 miljoonaa euroa, kun sitä vuonna 2015 maksettiin 56 miljoonaa euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu on johtunut pitkäaikaistyöttömyyden kasvusta.

Määrärahoista jäi käyttämättä 4,8 miljoonaa euroa. Tämä johtui muun muassa siitä, että oppisopimusten aloitusmäärät jäivät ennakoitua pienemmiksi ja yritykset hakivat Helsinki-lisiä arvioitua vähemmän. Valtio myönsi Kuntakokeiluhankkeen jatkona toteutettavaan Työrasti-hankkeeseen vähemmän määrärahaa kuin talousarviossa oli arvioitu. Palkkatukityöhön siirrettiin muista palveluista käyttämättä jääneitä määrärahoja, mutta kaikkiin näihin lisäpaikkoihin ei saatu rekrytoitua työttömiä TE-toimiston kautta.

Määrärahoilla on toteutettu muun muassa palkkatukityötä, työkokeilua, ammatillista kehittymistä tukevia palveluita, henkilökohtaista ohjausta ja uravalmennusta. Lisäksi on toteutettu muun muassa monialaista TYP-palvelua, kuntouttavaa työtoimintaa sekä nuorten työpajatoimintaa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvua on hillitty kohdentamalla palveluita erityisesti työmarkkinatuen kuntaosuuden piirissä oleville. Lisätoimenpiteinä on toteutettu muun muassa työkokeilun kiintiöiminen virastoille ja Työrasti – hanke.

Kaupungin työllisyyspalveluissa on toteutettu vuoden 2016 aikana uudistus, jossa on koottu kaikki keskeiset työllisyyspalvelut yhden hallinnon alle. Uudistuksen tavoitteina on parantaa työllisyydenhoidon palveluiden saatavuutta ja vaikuttavuutta.

Merkittäviä tulevia uudistuksia, joihin tulee varautua, ovat sote-uudistus ja maakunta-uudistus. Uudistuksessa siirretään palveluita ja vastuuta maakunnalle tai Uudenmaan erillisratkaisussa kuntayhtymälle. Samalla uudistetaan merkittäväällä tavalla myös palveluiden tuottamista.

Katsaus Helsingin kotoutumispalveluiden erillismäärärahan hankkeisiin

Kaupunginhallitus kohdensi päätöksellään 21.3.2016 (§ 248) vuoden 2016 talousarvion 10 miljoonan euron määrärahan turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edellytysten ja maahanmuuttajien hyvän kotouttamisen varmistamiseksi. Määräraha jaettiin sosiaali- ja terveystieteiden, varhaiskasvatusviraston, kaupunginkanslian, opetusviraston ja nuorisosiainkeskuksen käytettäväksi.

Erillismäärärahan hankkeiden avulla on: tuettu lasten, nuorten ja perheiden kotoutumista sekä avoimessa leikkipuistotoiminnassa että peruskouluissa; yhdistetty uudella tavalla ammatillista koulutusta, työllistymistä ja kuntoutusta; kehitetty uusia yhteistyön malleja terveysasematyön, psykiatrian, toiminnallisen sosiaalisen kuntoutuksen ja maahanmuuttoyksikön kesken; lisätty matalan kynnyksen toimintamahdollisuuksia.

suuksia liikunnan ja kulttuurin keinoin sekä tekemällä ihmisten kohtaaminen mahdolliseksi; turvapaikanhakijanuoria ja maahanmuuttajataustaisia nuoria on tuettu jalkautuvan nuorisotyön sekä yksilö- ja ryhmätöiminnan keinoin. Hankkeiden toiminnan tulokset on esitetty väliraportissa.

Stadin osaamiskeskus

Osaamiskeskus-hankkeen tavoitteena on pilotoida monialaista kokonaisuutta, jonka avulla ammatillisen osaamisen tunnistaminen, ammatilakohtainen kielitaito, yritysysteistyö ja kuntoutumisen palvelut yhdistyvät. Stadin aikuisopistoon sijoittuvassa palvelussa työskentelee opettajia, työelämävalmentajia, yrityskoordinaattori, sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntijoita sekä TE-hallinnon asiantuntijoita.

Toiminnan lähtökohtana on työelämän ja asiakkaan tarpeista käsin rakentuvat räätälöidyt palvelut, jotka johtavat sujuvammin tutkintoon joltavaan koulutukseen sekä työhön. Palveluita ovat muun muassa moniammatillinen asiantuntija-arvio, osaamisen kartoittaminen, ammattipajat, S2- eli suomi toisena kielenä -tuetut tutkinnot ja opiskeluvalmiuksia parantavat opinnot, oppisopimus ja jalkautuva S2-tuki, kuntouttavat jaksot, työelämävalmennus, yritysysteistyön palvelut työnantajille, työelämäpalvelut henkilöasiakkaille, erilaiset luku- ja kirjoitustaidon koulutukset ja kielikoulutukset.

Uusina palveluina on pilotoitu ammattipajoja, joissa yhdistyvät ammatillinen ja alakohtainen kielitaidon kehittäminen ja työelämävalmennus. Lisäksi on pilotoitu kuntouttavaa orientaatiojaksoa, jossa yhdistyvät kuntouttava toiminta, oppimisvalmiudet ja suomen kielen taito. Kurssi on suunnattu henkilöille, jotka eivät kykene osallistumaan kotoutumiskoulutukseen muun muassa psyykkisen esteen, sairauden tai oppimisvaikeuksien vuoksi. Uutena palveluna on kokeiltu myös omakielistä työelämävalmennusta ja työpaikalla tapahtuvaa suomi toisena kielenä -opetusta.

Asiakkaiden mahdollisuudet saavuttaa tutkintotavoitteinen opiskelupaikka tai väylä työhön ovat toiminnan avulla parantuneet. Osaamiskeskuksen alla on syntynyt 102 työnantajakontaktia. Opettajan ja maahanmuuttoyksikön kuntoutus- tai sosiaaliohjaajan yhteistyönä järjestettävä suomea ja oppimisvalmiuksia -kurssi on järjestetty syksyn 2016 aikana yhteensä noin 50 eri henkilölle.

Osaamiskeskukseen on ohjattu yhteensä 925 asiakasta 6.6.2016–8.3.2017 välisenä aikana. Vuoden 2017 alusta uusia asiakkaita oli 8.3.2017 mennessä ohjattu osaamiskeskukseen yhteensä 326 henkilöä. Osaamiskeskuksen asiakkaista pääosa eli noin 60 prosenttia on ohjautunut TE-toimistosta.

Osaamiskeskuksessa oli 17.3.2017 yhteensä 706 asiakasta. Heistä 221 on ammattipajassa, 124 tutkintoa tai sen osaa suorittamassa, 57 kieli- ja luku- ja kirjoitustaidon pajassa, 40 oppisopimuksessa, 34 työelämävalmennuksessa, 20 työkokeilussa, 17 työllistynyt työsuhteeseen. 15 asiakasta on käynyt ammattipajan, mutta jatkopolutus on kesken. Asiakkaista 15 on niin sanotulla suomirasti-kurssilla. Kaikkiaan 57 henkilön asiakkuus on päätynyt, koska he ovat aloittaneet koulutuksen, esimerkiksi kotoutumiskoulutuksen tai ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan VALMA-koulutuksen. Yhteensä 39 henkilön asiakkuus on päätynyt muusta syystä. Asiakkaista 66 henkilöä ei saapunut koulutuksiin.

Valtaosa asiakkaista kuuluu pakolaisryhmiin: 41 prosenttia puhuu äidinkielenään arabiaa, 12 prosenttia somalia, 11 prosenttia kurdia, kuusi prosenttia venäjää, kuusi prosenttia daria ja kuusi prosenttia farsia. Muita äidinkieliä puhuu 20 prosenttia asiakkaista. Asiakkaat ovat pääosin nuoria, ja alle 29-vuotiaita asiakkaista on lähes 40 prosenttia. Asiakkaista miehiä on 67 prosenttia ja naisia 33 prosenttia.

Vuonna 2017 keskitytään erityisesti työelämäpalveluiden ja yritysyhteistyön kehittämiseen. Palveluvalikkoa laajennetaan nopeasti työmarkkinoille suuntaaville asiakkaille sekä työhön päässeiden asiakkaiden kielikoulutuksen parantamiseen. Lisäksi jatketaan ammatillisen koulutuksen, työelämän ja kielikoulutuksen yhdistämisen palveluja. Kuntouttavien elementtien kehittäminen koulutuksen osana jatkuu.

Vuonna 2016 opetusvirastolle suunnatusta 4,8 miljoonan euron määrärahasta käytettiin 30 prosenttia eli 1 450 000 euroa ja vuodelle 2017 siirtyi 3 350 000 euroa. Kaupunginkanslialle myönnetystä 0,2 miljoonan euron määrärahasta käytettiin 32 prosenttia eli 64 008 euroa ja vuodelle 2017 siirtyi 135 992 euroa. Sosiaali- ja terveysvirastolle suunnatusta 2,5 miljoonan euron määrärahasta käytettiin 22 prosenttia eli 551 061 euroa ja vuodelle 2017 siirtyi 1 948 939 euroa.

Kokouksessa asiasta alustaa opetustoimen johtaja Liisa Pohjolainen, projektipäällikkö Arja Koli ja maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö Ilkka Haahtela.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Matleena Sierla, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36495
matleena.sierla(a)hel.fi

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

18.04.2017

Sj/2

Liitteet

- 1 Katsaus työllisyyteen
- 2 Kotoutumisen erillismäärärahan hankkeet -väliraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Sosiaali- ja terveystieteiden
Varhaiskasvatusvirasto
Nuorisosiainkeskus
Opetusvirasto